

Asia: VN/32886/2023

Kansallinen avaruusstrategia 2024-2030

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

PUOLUSTUS- JA ILMAILUTEOLLISUUS PIA RY:N LAUSUNTO KANSALLISESTA AVARUUSSTRATEGIASTA 2024–2023

Yleistä

Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry edustaa Suomessa toimivaa puolustus-, ilmailu-, avaruus- ja turvallisuusteollisuutta. PIA:n lähes 200 jäsenyrityksestä reilulla 20 %:lla on liiketoimintaa avaruustoimialalla.

PIA ry pitää tärkeänä, että kansallinen avaruusstrategia päivitetään vastaamaan avaruustoimialan nopeasti kehittyvää toimintaympäristöä. Suomi on nykyisellään avaruusteknologian saralla Euroopan kärkimaiden joukossa, ja toimialan nopean kehittymisen vuoksi tätä edelläkävijän asemaa on vaalittava myös jatkossa.

Pidämme strategiassa esitettyjä tavoitteita kokonaisuudessaan erinomaisena, joskin olisimme toivoneet strategialta korkeampaa kunnianhimon tasoa. Nähdäksemme strategiassa tulisi yhtäältä painottaa vahvemmin myös kansainvälisten yhteistyöjärjestelyiden merkitystä ja toisaalta tunnistaa paremmin NATO:n puitteissa tapahtuvan avaruudellisten suorituskykyjen kehittämisen merkitys kotimaiselle avaruusteollisuudelle.

Strategian toteuttamiselle ei ole myöskään tässä vaiheessa varattu rahoitusta. Julkisen talouden haasteet huomioiden pidämme tätä ymmärrettävänä. Huolemme kuitenkin on, että mikäli strategiakauden 2024–2030 aikana resursseja ei voida kohdentaa strategian toimeenpanoon, Suomi tulee menettämään asemiaan avaruustoimialan edelläkävijänä ja jäämään kilpailijamaista jälkeen.

Esitämme alla vielä erinäisiä yksityiskohtaisempia huomioita avaruusstrategian eri tekstiosioihin.

Yksityiskohtaisemmat huomiot

Kansainvälinen yhteistyö (kohdat 2.2.4 sekä 3.2.4)

Näkemyksemme lähitulevaisuuden kehityksestä on se, että avaruustoimialan globaalit yritysverkostot rakentuvat tällä hetkellä erittäin vauhdikkaasti. Suomen ja suomalaisten yritysten on tärkeää olla mukana nyt, kun nämä verkostot rakentuvat.

Tämän kehityksen kannalta pidämme äärimmäisen tärkeänä, että strategiassa tunnistetaan kansainvälisen yhteistyön merkitys näiden globaalien verkostojen rakentumisessa. Erityisesti toivomme selkeämpää kirjausta pohjoismaisen yhteistyön tiivistämisestä ja NATO:n puitteissa tehtävän yhteistyön lisäämisestä. Osaltaan tämä vaatii myös valtionhallinnon riittävien resurssien turvaamista (erityisesti puolustushallinnossa). Vaikka kyse on pääosin erittäin vähäisistä resurssitarpeista, voi hallinnolla olla usein ratkaiseva rooli jonkin kahden- tai monenvälisen yhteistyön käynnistymisessä. Esimerkiksi Euroopan puolustusrahaston T&K-hankkeissa oman hallinnon tuki hankkeelle voi olla ratkaisevassa asemassa suomalaisten yritysten mahdollisuuksiin päästä hankkeeseen mukaan. Näissä tapauksissa hallinnon osoittaman tuen vipuvaikutus suomalaisen avaruusteollisuuden kehittymiselle voi olla erittäin merkittävä.

Osaaminen ja TKI-toiminta (erityisesti kohdat 2.2.3 sekä 3.2.3)

Avaruustoimialan kehittymiselle ja kasvulle olisi ensiarvoisen tärkeää, että avaruusteollisuuden ekosysteemi Suomessa vahvistuu entisestään: tavoitteena täytyy olla, että Suomeen syntyy uusia yrityksiä ja alan huipputaajia saadaan houkuteltua Suomeen.

Kansainvälisen T&K-toiminnan ja yhteishankkeiden lisäksi pidämme tärkeänä myös kotimaassa tapahtuvaa TKI-toimintaa. Suomen tuleekin jatkossa entistä ennakkoluulottomammin hyödyntää innovatiivisia julkisia hankintoja sekä TKI-rahoitusta uuden teknologian kehittämisessä ja sen omaksumisessa käyttöön.

Avaruushallinnon organisoituminen (kohdat 2.2.2 sekä 3.2.2)

Yhdymme kohdassa 2.2.2 esitettyyn analyysiin siitä, että nykyinen hajautettu avaruushallinto tuo haasteita kokonaisuuden koordinoinnille ja sirpaloittaa päätöksentekoa. Yritysten näkökulmasta erityisesti luvitukseen liittyvät prosessit ovat hajanaisia, ja keskitetympi luvitustoiminta olisi nähdäksemme paitsi tarkoituksenmukaista myös hallinnon tehokkuuden kannalta perusteltua.

Tuemme ajatusta, että Suomen avaruushallinnon roolia selkeytetään ja vahvistetaan nykyisestä, ja että lupaprosesseja mahdollisuuksien mukaan keskitetään ja sujuvoitetaan avaruushallinnon roolin vahvistamisen myötä.

Karanko Tuija
Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry